

Titel: Bogen om Adler

Citation: "Bogen om Adler", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K15*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-boa-txr-shoot-id4976962d-3551-478c-85b3-6eaac2501986.pdf> (tilgået 13. juli 2024)

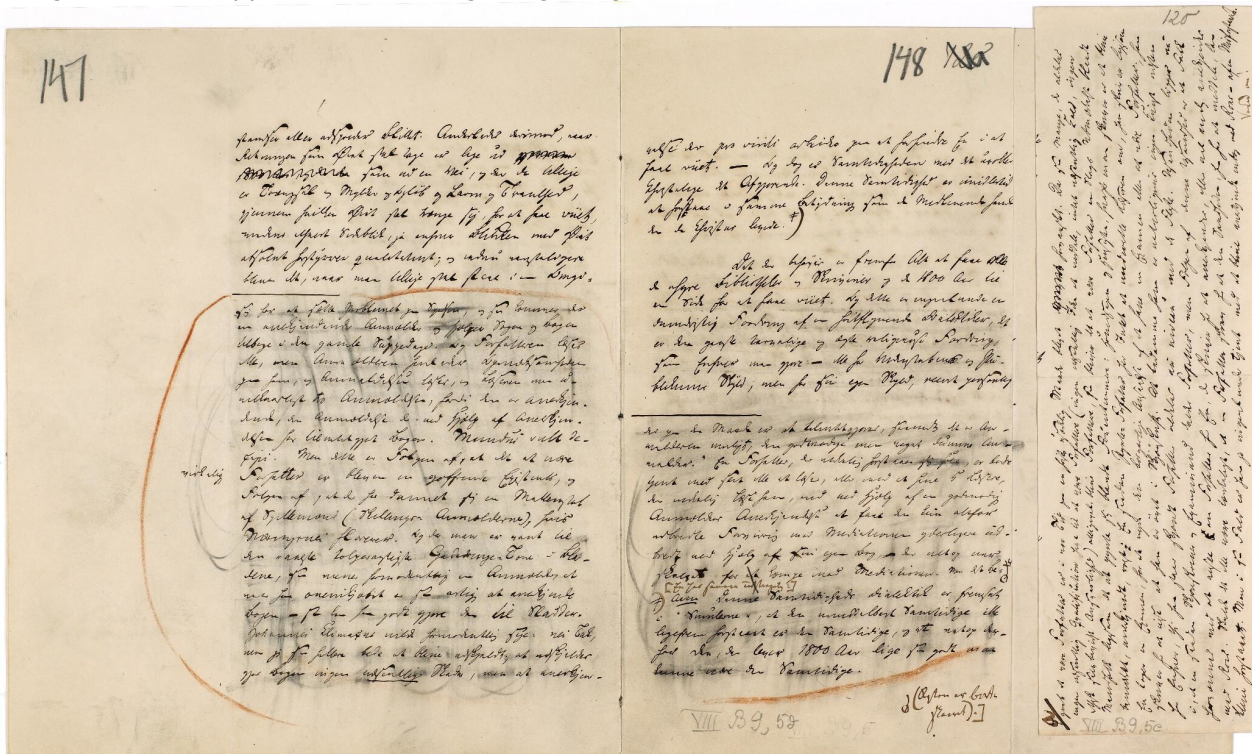
Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K15

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Anden version (primo 1847 til aug. 1847)

I slutningen af jan. 1847 har SK foruden den første version af BOA haft de tre afdelinger af *Opbyggelige Taler i forskjellig Aand* liggende færdige.* På et tidspunkt inden renskriften af sidstnævnte værk blev indleveret til trykkeriet, den 25. jan. 1847, har han overvejet at udgive et bind med titlen »Mindre Skrifter af S. Kierkegaard«, der skulle indeholde følgende: »I). Tale ved Anledningen af et Skriftemaal. II) Literair Anmeldelse. Adler. III) Hvad man lærer af Lilierne paa Marken og af Himmelens Fugle. 3 Taler. IV) Lidelsernes Evangelium.«.* Dette omfatter netop de tre afdelinger af *Opbyggelige Taler i forskjellig Aand* og BOA (punkt II), der på dette tidspunkt kun har den titel, der er anført i kladden (ms. 1.3), »Literair Anmeldelse / Mag: Adler / Et psykologisk Studium efter Naturen, det er efter hans Skrifter / af /S. Kierkegaard.«

Det er formentlig i forbindelse med denne plan, at SK har gennemlæst BOA igen og derefter har nedfældet sine overvejelser i »Rapport / til den Bog om Adler.« (ms. 3.2).* Han betragter bogen i den form, hvori den foreligger, som »indholdsriig og interessant«, men lægger samtidig en plan, dels til en omarbejdelse af det store kapitel III for at »bringe lidt mere lettende og iøjnefaldende Oversigt i det«, dels til en videre udarbejdelse af anmeldelsen heri af Adlers fire sidste bøger (§ 2), hvis indhold »af almdl. Art« udskilles og bringes som et »Appendix« til den egentlige bog.



5. Renskriften, ms. 2.10, s. [119]-120 (SKS 15, 165,1-166,6), med en blyantslettet anmærkning, der løber over begge sider og fortsætter ud på langs af en fraklipet marginalspalte på s. 120. Pagineringen er i en senere redigeringsfase ændret til 147-148

Dette udføres (mss. 3.3-3.5),* men appendikset udarbejdes ikke helt efter planen, da stoffet til de to sidste af dets påtænkte fire paragraffer ikke er blevet udskilt fra det oprindelige kapitel III. Appendikset omdøbes i stedet i en ny renskrift til »Bilag« under titlen »Mag. Adlers 4 sidste [sic] Bøger, en Monstrøsitet, der upaatvivleligt maa forklares som Følge af en fix Idee. Fremstillet af S. Kierkegaard« (mss. 3.10-3.11).* SK har efterfølgende pagineret denne renskrift 338-358 i forlængelse af pagineringen i renskriften til første version af BOA. SK omarbejder efter planen også kapitel III § 2, hvortil afsnittet »Om Forskjellen mellem en Apostel og et Genie« bearbejdes og får sin egen overskrift (ms. 3.6).* Denne omarbejdelse udgør sammen med bilaget og de i den oprindelige renskrift foretagne rettelser anden version af BOA.

Hertil findes en detaljeret indholdsfortegnelse (ms. 3.12) med følgende ordlyd:*

- Indhold
- Indledning.
- Capitel I
- Den historiske Situation.
- Mag. Adlers Collision som Lærer i Statskirken med det Bestaaende; at han blev afskediget; Statskirkens fuldkomne Berettigelse; de dialektiske Forhold mellem det Almene, den Enkelte, den særlige Enkelte;

om den særlige Enkelte i Særdeleshed og hvad der maa fordres af ham

Capitel II

Det saakaldte Aabenbarings Faktum selv som Phænomen indordnet i den hele moderne Udvikling.

Capitel III.

Forrykkelsen af Adlers væsentlige Standpunkt ved ham selv, eller at han ikke forstaaer sig selv, ikke selv troer paa, at der er ham vederfaret en Aabenbaring. Dette belyses **directe-indirecte** af en lille Piece der indeholder Aktstykker i Sagen om hans Afsættelse, og **indirecte** af hans 4 sidste Bøger.

§ 1

Skrivelser min Suspension og Entledigelse vedkommende udgivne af A.P. Adler A.M. Kjøbh. Reitzel 1845.

§ 2.

Adlers fire sidste Bøger.

A

Bøgernes Indhold, at de aldeles Intet indeholde i den omspurgte Retning.

B.

Hvad der nu deraf at de 4 Bøger slet Intet indeholde om hiint hans Aabenbaringsfaktum, og intet Forhold have til hiint maa sluttes

a)at Adler i Distraction reent maa have glemt at han har haft en Aabenbaring

b)eller at A. maa antages at være af den Formening, at den absolut qualitative Overgang i Aandens Verden lader sig gjøre saadan udendvidere.

c)ell. at A. maa antages at være af den Formening, at det at være saadan Genie er en videre Udvikling i Retning fremad af det at være Apostel.

d)ell. at A. maa antages at være af den Formening, at det saadan at være Apostel er saadan identisk med det saadan at være Genie.

Om Forskjellen mell. en Apostel og et Genie.

Tillæg til Capitel III.

Recapitulation.

Capitel IV.

Psychologisk Opfattelse af Adler som Phænomen og som Satire over den hegelske Philosophie og Nutiden.

§ 1.

Psychologisk Exposition.

§ 2.

Katastrophen i Adlers Liv og den samme ledsagende symbolske Handling.

§ 3.

Adlers Fortrin.

§ 4.

Grund-Skaden i Adler, som betinger Misforholdet.

§ 5.

Adler som Epigram over Nutidens Christenhed.

Bilag.

Adlers 4 sidste Bøger en literair Monstrositet, der upaatvivleligt maa forklares som Følge af en fix Idee.*

Det er sandsynligvis om bogen i denne version, at SK ytrer sig kort efter den 16. aug. 1847 i journaloptegnelsen NB2:138.* Her skriver han bl.a.:

Den hele Sag med A. gjør mig særdeles ondt. Jeg vilde i Sandhed kun altfor gjerne holde Adler oppe. Vi behøve Kræfter, og uegennyttige Kræfter, som ikke ligge og afmattes i uendelige Hensyn til Levebrød og Kone og Børn.

Man kunde maaskee foreløbigen skrive ham til og fordre at han skal tilbagekalde hiint Forord, og saa lade være at udgive Bogen [dvs. BOA]. Og dog Bogen fortjener sandeligen at læses. Men Ulykken er, at det gjør mig ondt for A., og at jeg næsten er bange for det skal virke for stærkt paa ham.*

På baggrund af disse betænkeligheder udkaster SK snart efter, i NB2:150, en helt ny plan for BOA:

Den Bog om Adler bliver det bedst at dele i meget smaae særskilte Partier. Man vil ikke forstaae den i sin Heelhed, og det vil trætte, at det i eet væk er om Adler, hvilket dog i mine Tanker er netop Pointen. Saa bliver et Afsnit fE: [i *marginen tilføjet*: om Begrebet Præmisse-Forfatter«], om den Almene den Enkelte, den særlige Enkelte. Et andet: en Aabenbaring i Samtidighedens Situation. Et tredje: om Forholdet mell. et Genie og en Apostel o: s: v.: Dette lader sig ypperligt gjøre, og saa vil Skriftet blive læst ganske anderledes, og jeg er fritagen for at nævne Adler, for det grusomme saaledes at slaae et Msk. ihjel.*

Dette er kimen til tredje version af BOA, som udarbejdes i løbet af de følgende tre måneder.

